

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС ТВОРЧИХ РОБІТ

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КУП'ЯНСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

НОМІНАЦІЯ

«Відбудова та відновлення системи освіти в умовах воєнного стану»

Виконав: здобувач освіти Державного навчального закладу

«Куп'янський регіональний центр професійної освіти»

Котелевський Роман

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну просто перевернуло наше життя з ніг на голову. Особливо дісталось освіті, бо війна — це не тільки зруйновані будівлі, а й зруйновані мрії.

Навчальні заклади розбомбили, викладачі та учні мушили тікати, а в голові замість уроків — сирени й вибухи. Це реально підірвало наше право на освіту.

Але якщо ми хочемо повернутися до нормального життя, то треба все відбудовувати. І освіту теж. Це як ключик до нашого майбутнього. І щоб це спрацювало, потрібно, щоб усі — держава, місцеві громади, іноземці — працювали разом. Це наша супер сила, і ми мусимо її використовувати.

Війна — це завжди про руйнування, і не лише фізичні. Коли ти бачиш, як руйнуються стіни рідного навчального закладу, разом з ними ніби руйнуються твої плани та мрії. Це відчуття, ніби в тебе відібрали не просто будівлю, а частину майбутнього. Замість звичного шкільного дзвінка — сирена повітряної тривоги, замість класної дошки — екран ноутбука, а замість уроків — новини про обстріли. Ми, підлітки, ніби опинилися в грі, правила якої ніхто не знав. Всі перейшли в онлайн. Спочатку це здавалося зручним, але дуже швидко стало зрозуміло, що це лише ілюзія свободи. В онлайн-навчанні ти ніби сам по собі, немає галасу на перервах, можливості списати домашнє завдання з другом або показати нові кросівки. Онлайн-уроки — це як дивитися кіно, а не бути його учасником. Викладач стає просто «голосом з екрану», а учні — «купою маленьких віконець». Хоча це зручно, коли є небезпека, це не може замінити повноцінну освіту.

Натомість офлайн-навчання — це життя. Це не тільки про знання, але й про спілкування та соціалізацію. Коли ти сидиш поруч з другом і розв'язуєш задачу, а потім жартуєш над нею, або коли на перерві граєш у футбол і хтось випадково розбиває вікно. Ця спільна відповідальність та емоції роблять навчання ефективнішим. Навчальні заклади потрібні, щоб бути разом, щоб відчувати себе частиною спільноти.

Мене звати Роман, мені п'ятнадцять. У вересні 2025 року я поступив на перший курс до Куп'янського регіонального центру професійної освіти, а точніше, до його відокремленого спеціалізованого відділення в селищі Шевченкове. Я стану трактористом-машиністом сільськогосподарського виробництва. Хіба це не чудово? Адже у нас багато хто мріє працювати з машинами. Проте мрії руйнуються так само, як і будинки. Наше селище, як і весь Куп'янський район, пережило окупацію, а тепер — постійні обстріли. Я не з чуток знаю, що таке зруйновані будівлі, бо сам бачив, як руйнувалися наші школи, а зрештою, і мій навчальний заклад. Я пам'ятаю, як ми з друзями колись грали у футбол біля нього, а тепер там лише руїни. Моє серце обливається кров'ю, коли я думаю про те, скільки всього було втрачено.

Навчальні заклади — це не просто будівлі. Це місця, де народжуються мрії, де ми здобуємо знання, знаходимо друзів. І тепер, замість світлих класів і майстерень, замість шуму інструментів і голосів викладачів, там — тиша. Жахлива, гнітюча тиша. Вона нагадує про те, що було колись.

Ми всі розуміємо, що війна триває. Але не можна зупинятися і просто чекати. Нам потрібно відновлювати зруйноване, бо це єдиний шлях до

нормального життя. Я бачу, як багато молодих людей поїхали за кордон або в інші міста, бо у них не було можливості отримати освіту тут. Але не всі хочуть їхати. Ми любимо нашу землю, і ми хочемо жити і працювати тут, у Шевченковому, у Харкові, в Україні.

Відбудова нашого центру — це не лише відновлення стін. Це відновлення можливості для молоді. Це надія, що ми зможемо знайти себе, стати корисними для нашої громади, відбудовувати нашу країну. Наша громада — єдина, яка має такий навчальний заклад, що дає можливість отримати професійну освіту, не покидаючи рідного дому. Відбудова цього центру — це інвестиція у наше майбутнє, у наше покоління, яке буде будувати нову Україну.

Я мрію про той день, коли зможу переступити поріг оновленого навчального закладу. Я хочу, щоб мої майбутні діти теж мали можливість вчитися і розвиватися на своїй землі, і щоб їм не довелося покинути свій дім, аби знайти себе в житті. І я вірю, що так і буде.

З моєї точки зору, відновлення освіти в Україні – це не просто відбудова зруйнованих будівель, а повне перезавантаження. Наче ми не просто здобувачі освіти, а архітектори майбутнього, які зараз мають створити щось принципово нове, безпечне та ефективне.

Все має починатися з безпеки. Я вважаю, що першим кроком має бути будівництво підземних навчальних закладів. Це не просто тимчасові укриття, а повноцінні навчальні корпуси, де можна вчитися, поки нагорі тривога. Це має бути місце, де є все: сучасні кабінети, спортивні зали, лабораторії та, звичайно, стабільний Wi-Fi. Кожен навчальний заклад має бути обладнаний всім необхідним. Уяви собі, як це круто – мати можливість вчитися навіть під час обстрілів.

Другий крок – це забезпечення всіх здобувачів освіти технікою. У кожного, хто хоче вчитися, має бути свій ноутбук чи планшет. Безкоштовно, від держави. І з безкоштовним мобільним інтернетом для навчання. Це дасть можливість вчитися будь-де: вдома, в укритті чи навіть у гостях.

Третій крок – нові, гнучкі навчальні програми. Ми вже звикли до онлайн-навчання. Чому б не поєднати найкраще з двох світів? Наприклад, два-три дні в початковому закладі, решта – онлайн. Це зменшить навантаження на інфраструктуру та дозволить нам краще планувати свій час. Додати в програму курси з психологічної підтримки, фінансової грамотності та медіаграмотності. Це ті знання, які нам знадобляться в реальному житті, а не тільки на ЗНО.

Нарешті, найважливіше – перекваліфікація викладачів. Вони мають навчитися не лише працювати з новими технологіями, а й бути для нас справжніми менторами та психологічною опорою.

Ми, підлітки, не просто чекаємо змін, ми готові їх творити. Ми хочемо бути частиною цього процесу. Ми знаємо, що майбутнє нашої освіти в наших руках.

Професійна освіта — це ключ до відбудови, адже країні потрібні фахівці, які будуватимуть будинки, мости та заводи. Після війни знадобиться ще більше кваліфікованих робітників, ніж раніше. Я вважаю, що необхідно розширювати програми та додавати нові спеціальності, які відповідатимуть потребам післявоєнного відновлення, наприклад, спеціалістів з монтажу сонячних панелей, відбудови комунікацій та нових технологій. Я вірю, що мій навчальний заклад буде відновлено і ми зможемо повернутися до офлайн-навчання, бо наші руки потрібні не лише для того, щоб тримати телефон, а й для того, щоб тримати молоток і зварювальний апарат, щоб будувати.

Відбудова — це не тільки про цеглу та бетон. Насправді, це ще й про модернізацію, про нові підходи. Нам потрібні сучасні лабораторії, щоб ми могли не просто слухати теорію, а й одразу відпрацьовувати її на практиці. Тільки так ми зможемо стати справжніми професіоналами, здатними відбудувати Україну.

Сучасні лабораторії — це не просто кімнати з обладнанням, а центри інновацій, де здобувачі освіти можуть експериментувати, досліджувати і втілювати свої ідеї. Їхня роль є багатогранною:

- Вони дозволяють застосовувати теоретичні знання на практиці. Наприклад, у STEM-лабораторіях. В них ми зможемо працювати з 3D-принтерами та робототехнікою.
- Експерименти та проєктна робота в лабораторіях навчають аналізувати дані, вирішувати проблеми та шукати нестандартні рішення.
- Заняття, що включають практичні дослідження, є значно цікавішими для нас, а також допомагає краще засвоювати матеріал.

На мою думку, модернізація лабораторій має відбуватися за кількома основними напрямками, відповідно до потреб сучасного ринку праці:

- Природничо-наукові лабораторії (фізика, хімія, біологія) - необхідно оновити лабораторне обладнання, реактиви та інтерактивні стенди.
- Комп'ютерні та ІТ-лабораторії – необхідно укомплектувати комп'ютерами з сучасним програмним забезпеченням, а також обладнанням для створення роботів та дронів.
- Професійно-технічні лабораторії - для коледжів і ПТУ критично важливо мати сучасні верстати, симулятори та інструменти, які відповідають стандартам промисловості.

Зразок лабораторії с/г машин

Зразок інтерактивного стенду

Хоча це все дуже важливе, є два "але".

По-перше, все це обладнання дороге. І це проблема, бо в країні війна, і грошей реально не вистачає.

По-друге, навіть якщо купити це все, хто буде з ним працювати? Нам потрібні викладачі, які вміють користуватися цими "космічними" технологіями, а не просто показувати картинки в книжці.

Як це все реалізувати? Щоб усе це запрацювало, потрібна допомога з різних боків.

- Треба працювати разом з бізнесом. Наприклад, якісь круті компанії можуть допомогти навчальним закладам з грошима, щоб купити обладнання та зробити сучасні лабораторії.
- Нам треба співпраця з іншими країнами - просити допомоги в іноземців, щоб вони давали нам гранти та підтримували нашу освіту.

- Викладачі теж мають навчитися працювати з новим обладнанням. Потрібні спеціальні програми, щоб вони стали справжніми профі в нових технологіях.

Відновлення освіти — це не просто про лабораторії. Це ще й про те, як ми вчимося. Бо просто стояти біля станків і дивитися, як це роблять інші, — це не те. Нам потрібні тренажери та симулятори! З ним ми зможемо вчитися керувати суперскладною технікою, але робити це віртуально. Це необхідно, тому що:

- Ніхто не постраждає, якщо щось піде не так, і ми не зіпсуємо дороге обладнання.
- Можна повторювати одну й ту саму вправу скільки завгодно разів, і це нічого не коштує, не треба витрачати матеріали.
- Ми можемо займатися будь-коли, навіть під час повітряної тривоги, коли не можна бути в навчальному закладі.
- Симулятори одразу показують, де ти помилився, і допомагають швидко все виправити. Це набагато краще, ніж просто слухати лекцію.

Отже, відбудова освіти в Україні — це не просто ремонт розбомблених стін. Це наш шанс зробити все набагато краще, ніж було. Ми маємо не тільки відновити те, що втратили, а й побудувати щось нове, сучасне і безпечне. Це стосується і підземних закладів освіти, і безкоштовних гаджетів для навчання, і нових програм, що дійсно готують до життя.

Найголовніше, що нам потрібна не просто теорія, а практика. Ми хочемо вчитися не тільки за підручниками, а й у сучасних лабораторіях та на тренажерах, щоб наші руки були готові будувати майбутнє. Ми, підлітки, готові до цього. Ми не чекаємо, поки хтось зробить це за нас. Ми хочемо бути частиною цього процесу, тому що розуміємо: майбутнє нашої освіти — в наших руках.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Українська освіта у полум'ї війни: монографія / Н. Ничкало, О. Овчарук, В. Гордієнко, І. Іванюк; за ред. Н. Ничкало. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2024, 208 с.

2. Українська освіта в умовах російської війни: випробування, новий досвід, перспективи: «Вісник кафедри юнеско «неперервна професійна освіта XXI століття»: <https://unesco-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/66>
3. Шевчук І.Б., Шевчук А.В. «Освітня аналітика крізь призму війни: виклики та можливості для вищої школи України»
4. Відновлення та розвиток системи освіти України під час та після війни: https://lb.ua/blog/hanna_yatsenko/657752_vidnovlennya_rozvitok_sistemi.html